

Szerkesztőségi iroda:

R-Szombat, Losonezi-utca 24. sz. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bérmertlen levelek nem fogadtatnak el.
Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetési díj:

Egész évre 4 frt.
Fél évre 2 frt.
Negyed évre 1 frt.
Egyes szám ára 10 kr.

GÖMÖR-KISHONT.

VEGYES TARTALMU HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN HÉT VASARNAPJÁN.

Kiadó-hivatal:

R-szombat, Losonezi-utca 24. sz. **Rábely Miklós** könyvnyomdájában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előfizetési pénz-, hirdetmény-, nyilttér- és felzólamlások.

Hirdetési díj:

Egy négyhasábos pe it sor térfogata 5 kr.
Bélyegdíj: minden beiktatás után 30 kr.

Nyilttér:

Egy sor 20 kr.

Előfizetéseket elfogad: A „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala Rimaszombat Losonezi-utca 24. sz., nemkülönben minden hazai postahivatal. Az előfizetések legzélszerűbben posta-utalvány útján eszközölhetők. — **Hirdetéseket** csak a kiadóhivatal vesz fel.

Népfölkelés.

Midőn az 1886. évi XX. (népfölkelésről szóló) törvény szentesítve lett, bizonyára legfeljebb „honatyá“-ink törődtek annak rendelkezéseivel, nyilván azért, mivel akkor általában nem látszott közel állónak a szükség, hogyfegyverbe szólíttassanak még azok is, kik védkötelezettségüknek a rendes hadsereg és honvédség soraiban már eleget tőnek.

Ma, ezen törvény végrehajtása tárgyában kiadott miniszteri rendelet közzététele után, nem esékely aggodalommal találkozunk mindenfelé, minek oka, legnagyobb részben, a naponta többé-kevésbé tartós háboru-hirekre vezethető vissza.

A nélkül, hogy az országokat s népeket igazgató hatalmasok dolgáról akarnánk beszélni, mi semmiféle eshetőséget sem tartunk elég alaposnak arra, hogy a jövő képe aggodalmat, félelmet okozhatna olyan nép körében, mely híven, egész az ön-feláldozásig szereti hazáját.

Elvégre a népek s országok sorsa Isten kezében van ugyan, de a mellett igaz marad a közmondás, hogy: „segíts magadon s az Isten is megsegít.“

A népfölkelési törvényben is ezen intő igazság nyert kötelező kifejezést olyan időre, midőn — akár közeli, akár távoli jövőben — nemzetünk önállóságát, hazánk területi épségét komoly veszély fenyegetné, melynek elhárítására az egész nemzet, az egész ország összes ereje szükségeltetnék.

Ilyen veszély azonban — noha feltétlenül, talán egy távolabb időre, kizárva nincs — jelenleg fenn nem forog s mindazon intézkedés, mely a fentebb említett törvényben s miniszteri rendeletben foglaltatik, egyszerűen csak ovatossági rendszabály minden eshetőséggel szemben.

De ha úgy volna is, hogy e törvény szerinti népfölkelés már most, néhány hónap alatt elreudettetnék, ez intézkedés inkább megnyugtató lehet, mert a „készenlét“ tudata nemcsak „befelé“ kelt

önbizalmat s ad megbecsülhetlen erkölcsi erőt, de „kifelé“ sem tévesztheti el hatását.

Nemzetünk ezred éves történetének lapjain több adat van megörökítve arról, hogy a gyászteljes idöket mindig a készületlenség hozta reánk. — A mohi pusztán szenvedett egyetlen vereség, melynek hatvanezer magyar esett áldozatul, megbénította az egész nemzetet, mert nem volt több számbavehető hadereje, melylyel a tatárok útját állhatta volna. Mohácsnál egyetlen ütközetben hódította meg a török országunk felét, mert a támadásra nemzetünk elkészülve nem volt. — Sőt a legújabb időből is van eset arra, hogy egyik-másik, háborura el nem készült — hatalomnak keserű megaláztatást kellett eltűrnie, mert ereje egy-két csatában kimerült.

Ilyen szerencsétlenség elhárítása végett hozott s lett szentesítve az 1886. évi XX. törvényezikk.

Nem tagadható különben, hogy e törvény, midőn a hadi szolgálatot minden 19—42 év közötti férfura kötelezővé tette, súlyos terhet rótt a birodalom polgáira, de az sem szenved kétséget, hogy a mely állam és nemzet nemcsak létezni, de szabadon és boldogul élni is akar, annak gyermekei előtt nem lehet elviselhetlen semmi áldozat, mit a nemzet s a haza üdve kíván.

És apáink öröke, Kárpát övezte, négy folyó öntözte térei az ősi „szent hazá“-nak — Istennek hála — elég szép és nagy arra, hogy érette élni s ha kell, halni tudjunk.

Azonban nem is arról van szó ama törvényben, hogy minden fegyverfogható férfi 19—42 évesig, egyszerre katonáskodjék s vonuljon csatá-terre. Ez nem szükséges, de nem is lehetséges, mert a népfölkelők közel két millió főre menő száma sokkal nagyobb tömeg, hogy sem egyidőjű megindítása leküzdhetlen akadályokba ne ütköznek. E haderő csak tartalékot képez, mely háboru esetén csoportokba, zászlóaljankint felosztva, otthon gyako-

rolja magát a fegyverforgatásban oly czélből, hogy a rendes hadsereg helyét első sorban a helyőrségeken pótolja, másodsorban pedig a harcztérre vonult hadtestek esetleg ritkuló sorait betöltse.

Mindezek ugyan annyira nem új dolgok, hogy már lapunk folyó évi 5. számában is érintve lettek röviden, de mivel közönségünk nagyrésze a népfölkelési-törvényt egész terjedelmében — valószínűleg — nem ismeri, e szerény sorok csupán azt czélozzák, hogy e törvényre, melynek közlése általános érdekű, s hazafias kötelességünkben áll, olvasóink becses figyelmét előzetesen kikerjük, ajánlva annak minél szélesebb körben leendő ismertetését. Maga az egész törvény legközelebbi számunkban fog szószerint közöltetni.

* * * 1887. február 10.

Ambár a t. szerkesztőség azonnal megfelelt dr. Daxner Samu, a tiszóiczi ev. egyház felügyelőjének, a mult számban közölt védekező levelére: mindamellett legyen szabad még nekem is válaszul elmondanom egy — adomat.

A kukoriczalopáson rajtakapott cigányra a mint a gazda ráförmed: „Hát te cigány mit csinálsz?! — a cigány erre a kukoriczából felegyenesedve így felelt: „Madárijestőnek állottam be.“

Ez jutott eszembe, midőn a tiszóiczi ev. egyház prostituálásán rajtakapott dr. Daxner Samu egyházi felügyelő, jelzett védekezésében ezt mondja: „egyházunk csak azért emelt panaszt a Clementis tanító ur által aláirt kötelezvény (reversalis) ellen, mert abban azon törvényen kívüli eljárás kötetett ki, mely szerint Clementis ur, kötelezettségei ellen netaláni vétkezése esetében aláveti magát azon eljárásnak, hogy a püspöki hivatal által minden törvényszéki eljárás nélkül hivatalától elmozdittassék.“

Ugyan igazán mondja-e ezt a védekező egy-

T Á R C Z A.

Család és erkölcsök.

(Mutatvány Dr. Bernát István „Éjszak-Amerika“ című könyvéből.)
(Folytatás.)

Amerikában izgalmas, nyugtlan az élet úgy is, melynek alig áll ellent a férfi erősebb szervezete és idő előtt áldoztatává lesz a nő. Orvosok és államférfiak szomorúan constatálják, hogy a nagyobb szabadság, a szabadlelvűbb törvények daczára, vagy tán éppen ezek folytán kifejlődő viszonyok között, a nő physicailag elkoresosul, igen sok alig képes anyai kötelességének megfelelni. E bajok áttérjednek a férfiakra is. A nemzet épen azon részének, mely egykor szív és lélekben legegészségesebb volt, New-England puritán utódainak szervezete fokozatosan megváltozik egykor viszonylag több volt az acut baj és kevesebb az idült, jelenleg több ered általános gyöngeségből, gyomor bajokból, görvélyből és neuralgiából.

„E változás kevesebb izom, de több idegerőt, kevesebb szívósságot, de több értelmi tevékenységet jelent. A csontváz rendszerint nem oly nagy, nem oly compact, nem oly arányos. Az arc sápadtabb, a vonások határozottabbak, de nem ül rajtok annyi egészség, bár több értelmet fejzenek ki. A szervezet szövedéke gyöngédebb, finomabb, az agy mindinkább fejlődik, gyakran a test rovására; az ideges vérmérséklet nagyon is hatalmassá válik. Ez a változás főleg az utolsó két három nemzedéken belül történt.“

Egykor a család tagjai, minden jólét daczára, mely e központból kisugárzott, nem voltak teljesen szabadok, az atyai hatalom nagyon erős volt, és amint láttuk, szorosan kiterjedt a nőre. A szabadság és egyenlőség eszméje behatott fokoként az utolsó védett helyre is. A nők és gyermekek felszabadítását nem csupán a „kor szelleme.“ hanem más okok is követelték. A köztársaságnak mindenek fölött munkás kezekre volt szüksége, reá nagy föladatak vártak, elégségesek más nemzetnél, hogy évszázadok munkásságának adjanak tért. Sarokba kelle dobni azon előítéletet, mely a nőt a tűzhelyhez kötö, apró házi gondokkal foglalta el, több szabadságot, hajlamaiknak lehetőleg korlátlan fejlődést kellett biztosítani a gyermekeknek is, hiszen e szabadság, gondolták tulzó optimismusukban, csak új emelkedésnek forrása lehet az egyénre és nemzetre egyaránt.

A szabadság a gondolkodásnál kezdődik. A fiatal leány, mielőtt serdülté lenne, már fölszabadul az anyai gyamság alól. Alig hagyta el a gyermekkort s már maga gondolkodik. Azon bűnöket és veszélyeket, melyeket a társadalom magában rejt, fölfedik előtte, látja őket tisztán, megítéli őket illusiók, és szembeszáll velök félelem nélkül, mert a bizalmába vetett erő tölti el s e bizalomban osztozni látszanak mindazok, kik környezik . . . Ritka az amerikai leánynál, bár mily koru legyen is, a felénkség, a gyermeki tudatlanság. Ha nem engedi is át magát a bűnnek, legalább ismeri azt, erkölcsi tisztábbak, miut a mily szüzies szelleme.“

És veszettség talán ez is, letörli a ifju kedélynek azt a himporát, melyet oly becsesnek tart Európának százados küzdelmekben fejlett művelődése, hogy bár mesterséges uton és eszközökkel megteremteni és épségben tartani igyekszik mégis. Igaz, hogy tul az oceánen elterő viszonyok uralkodnak az ő-világétól. Meg lehet érteni, sőt tán meg is lehet bocsájtani, ha a nagy köztársaság fia, elvakítva azon eredmények által, melyeket a francia forradalom jelszavainak életbeleptetése óta elértek, a szabadságot és egyenlőséget igyekveztek tovább fejleszteni, bevinni oly térekre is, hol előbb más elvek uralkodtak.

Fejlődő politikai, változó társadalmi viszonyaik között, mely szenvedélyeik, kiolthatlan becsvágyuk mellett, oly birodalomban, mely jövő nagyságának még csak küszöbén áll, hol máról holnapra minden változik és módosul, csupán az egyéniség szabad fejlődése és szilárdsága lehet biztosíték a haladás irányára nézve. A mult kicsinyes, korlátolt viszonyai között felnőtt nemzedék alig vehette magára a teletőséget, hogy vezetni fogja a serdülő ifjúságot oly térekre, oly viszonyok között, melyeket nem ismert, és épp ezért ki nem tanulhatott.

A leány szabadságban, ha vagyonos, élvezetekben nő tel. Ha élettársat választott, az anyának és házastársnak nehéz kötelességei várnak reá. Nincsennek illusiók a házasság előnye és terhei iránt. Szabadságának tetemes részét vesztí általa. Csoda-e, ha sok esetben habozva lép köteleibe, s ha sokszor visszatérni kíván elhagyott örömeihez és szabadságához.

A családi kör apró ambíciói nagyon sokszor kicsinyesek annak, a ki megszokta a nyilvános élet izalmait, örönei nem elég édesek olyannak, ki országokat kalandozott be élvezetekért, a férj kívánatai zsarnokság annak, kinek mindig csak

saját akarata szabott törvényt. Ez ellentéteken porlik szét a család boldogsága. Hajdan sok államban nem volt forum, mely elé a válópöröket viinni lehetett volna, ma óriás mérvű elszaporodásukat jelzik minden felől.

A nyert jogokkal be nem érve, újakat követelnek a korszellem és haladás nevében a gyöngébb nem lelkes szövívői. Sőt érdekes nagyon, hogy azon nemzet asszonyai, mely új művelődést igér a világnak, nem egyszer vonakodnak anyává lenni, hogy megszüljék azon utódokat, kik a jelen ideáljait a jövőben valósággá tenni hivatva lennének.

„Mind abból a mit láttam és hallottam, azt kell következtetnem, hogy az előkelő nők között egy igen különös és meglehetősen elterjedt szövetkezés létezik, oly szövetkezés, melynek nincsennek főnökei, titkárai, nincsennek főhadiszállásai, mely nem tart gyűléseket, nem fejt ki programokat, nem esik szavazás alá, de a mely mégis valódi összeesküvés a női divat vezérei közt, a melynek czéja, ha azt valaha elérné, ama megdöbbentő tény lenne, hogy Amerikában gyermek-kiállításokat többé nem tartanának, mert nem lenne több ifju amerikai Amerikában.“

A fejlődés ferde irányát más jelenségekből is constatálhatjuk. Ama csaknem zabolázhatatlan törekvés, melylyel a nők társadalmi helyzetök emelését, politikai jogaik kiterjesztését követelik, nagyon elárulja, hogy mennyire kevés nekik az, mit a család nyujthat. Pedig Amerikában esékelyebb számuk s a megéllhetős könyösége mellett, a nőnek nem kell félni, hogy férjhez nem mehetnek, csak akarniok kell. Így tehát elesik az a legmeggyőzőbb ok is, melylyel Angliában az emancipáció harcsozai törekvéseiket támogatják.

Mind e hibák, téves küzdelmek forrását talán leginkább kimagyarázhatjuk az első nevelés hiányos voltából.

Legtöbb szülő elégnék tartja, ha gyermekét iskolába küldte; képzeljük el, minők lehetnek ez iskolák nyugaton. Nem rosszabbak bizonyára, mint édes hazánk sok vidékén, de rosszabbak a czélt tekintve, melyet elérniök kell. Alsó néposztályunk nevelése nem jobb, mint az amerikai farmerré vagy iparosé, de ez osztály kisebb feladatokkal áll szemben, hatásköre szűkre van kinnérve. Ellenben tul az oceánon egy világrészszel fölerő birodalom politikája fölött s oly társadalmi kérdésekről kell határozni, melyeknek helyes megoldása igényli a szív és lélek minden erejét, és mivel a küzdelmet a tömeg szavazata dönti el, reája hárul a felelősség is.

házi felügyelő?! — Ha igazán mondja, ha a tiszlezi ev. egyház ismeretes tiltakozó határozata igazán „csak azért“ hozatott: ebből természetesen és kétségtelenül az következik, hogy az egyháznak egyébként tehát semmi legkisebb kifogása nincs a reversalis ezen kötelezése ellen: „Alóírott kötelezem magamat, hogy a magyar haza és nemzet iránt mindenkor igaz hazafias érzelmekkel és hűséggel viseltetem, ellene sem szóval sem tettel semmit el nem követek, különösen semmiféle pánszláv üzemekbe soha sem becsátkozom; hanem annak javát és közboldogságát hiven és tiszta lelkiismerettel előmozdítani fogom, és iskolámban a magyar nyelv tanítását készséggel és szorgalmasan eszközölnöm“ — Amde ha a reversalis ezen része ellen a tiszlezi ev. egyháznak semmi legkisebb kifogása nincs: akkor ugyan miért fáj az egyháznak oly nagyon a Klementisz feje „csak azért, csak „azon törvényen kívüli eljárás kikötése“ miatt, a mely semmi más egyéb, mint természetes és törvényes következménye azon eshetőségnek, ha a tanító az egyház által is helyeselt magyar hazafiai kötelessége ellen vétene?! Vagy más szóval: ha az egyház igazán „csak azért“ tiltakozott s ebből következtetve tehát helyesli azt, hogy tanítója a reversalis szerint, magyar hazafias szellemben működjek: akkor azt is helyeselnie, sőt kívánnia kell, hogy mihelyt a tanító ezen kötelezettségét megszegi, a reversalis szerint azonnal a legrövidebb uton elmozdittassék.

Mint hogy azonban ezen józan természetes következtetéstől nagyon elúto a tiszlezi egyházi felügyelő logikája; innen úgy gondolom, hogy „csak azért“ igen találó az előrebocsátott czigányadoma,

Még a véd-kező egyházi felügyelő által ugynevezett „törvényen kívüli eljárás kikötésének“ positiv törvényes alapját kívánom feltüntetni, leginkább a közvélemény tájékoztatása szempontjából.

A tiszai ev. egyházkerület 1882. évi rosznyói közgyűlésének jegyzőkönyvében XII. p. ezen határozat áll: „3. Ezenel kánoni vétségnek jelentetik ki az, ha valaki szóval vagy tettel nyilvánítja, hogy a magyar nemzeti törekvéseknek ellensége, s az ilyen egyen egyházkerületünkben sem lelkeszi, sem felügyelői, sem tanári vagy tanítói bivatara nem bocsátható; azok pedig, kik már hivatalban vannak, s ily merényletre vetemednek, esetről-esetre hivataltól való felfüggesztés mellett fegyelmi kereset alá vonandók...“ Ime tehát, bizonyosan ezen törvényes alapra támaszkodott a tiszai ev. egyházkerület főt. püspöke, midőn Klementisz tanítótól reversalist kívánt és ugyan miért? — okvetlenül a gyanúsított s a botlásra hajlammal bíró tanító jóvoltáért is, hogy ennek ekként a benső lelkiismerete mellett legyen még mintegy írott lelkiismerete is, a mely még inkább óvja s emlékeztesse a kánoni vétségre, s ennek következményeire.

A mi pedig illeti „azon törvényen kívüli eljárás kikötését,“ miszerint a tanító alávettette magát annak, „hogy a püspöki hivatal által minden

további törvényszéki eljárás nélkül hivatalától elmozdittassék“: ugyan lássuk csak, miképen értendő, s miképen nézne ki ezen olyannyira perhorreskált „törvényszéki eljárás nélküli“ elmozdítás — a gyakorlatban? Bizonyosan nem másként, mint hogy a püspöki hivatal az illetékes főesperes közvetítésével felszólítaná a pánszlavizmusa folytán kánoni vétséget elkövetett tanítót, hogy állomásáról mondjon le. Ennek azután kétféle következménye lehet: vagy enged a felszólításnak és lemond a tanító, s így ügye csendes befejezést nyer, vagy pedig ellenszegülne a felszólításnak, s akkor azután a fentebbi egyházkerületi határozat alapján, hivataltól való felfüggesztés mellett fegyelmi uton elmozdítottának ítéletileg.

A tiszlezi ev. egyháznak bizonyosan az elmozdítás ezen utóbbi módja tetszik jobban, s így „csak azért“ tiltakozott az előbbi ellen annak dacára, hogy a határozataira döntő befolyást gyakorló felügyelője dr. Daxner Samu tudhatná, ha akarná, miszerint ugy az állami, valamint az egyházi közszolgálat minden ágában mintegy jogszokássá vált a fegyelmi vétséget elkövetett tisztviselőt önkéntes lemondásra felszólítani, a nélkül, hogy valakinek észébe jutna ez ellen mint „törvényen kívüli eljárás“ ellen közgyűlésileg s határozatilag tiltakozni.

A tiszlezi egyházi felügyelőnek tetszett még, az ezen lap folyó évi 4-ik számában megjelent „A tiszlezi egyház prostitúalása“ című cikkben foglalt tényeket minden czáfolat mellőzésével rágalomnak nevezni; hát ez az ő morálja szerint lehet, hogy nem incorrect eljárás; hanem hogy a közmorál szempontjából micsoda az, ha valaki, mint ő, a közvélemény ítélőszéke előtt leplezett tettének valódi indokát eltagadja, s az igazságot „csak azért“ rágalomnak mondja? — azt ő reá bizom, hogy kitalálja és önmagára alkalmazza.

Közigazgatás, pénz- és igazságügy.

Kit nem állítanak fegyverbe?

Mióta szentesítve lett a népfelkelés tárgyában alkotott törvény, mely hadkötelessé tett minden 19—42 év közötti férfit, természetes aggodalommal tekintenek a családok azon eshetőség elé, hogy ép kézláb fentartóiktól, szeretteiktől hosszabb vagy rövidebb időre meg kell válniok. Bizony kétes értékű vigasztalás rájuk nézve, hogy e kötelezettség alól a szolgálatképtelenek fölmentetve vannak. De hát „a haza minden előtt,“ s a ki forrón szereti hazáját, a ki tudja, érzi, hogy „a nagy világon e kívül nincsen számunkra hely“ az hiven teljesítendő kötelességét, mihez őseitől bátor szívvel, hősi lelket örököl. — A pár hét múlva megkezdődő sorozás alkalmából is nem érdektelen annak közele, hogy mely okok alapján mentetnek fel a hadkötelessé a fegyveres katonai szolgálat alul? Ez okokat következőben soroljuk elő:

1. Mindkét fülnyílásnak világra hozott vagy szerzett teljes elzáródása.
2. Mindkét szem lencséjének homályja, hiányzása vagy helyhagyása.
3. Mindkét szem sorvadása vagy vaksága.
4. Az orrnak nagyfokú torzulása, ha a beszédet és lélekzést jelentékenyen akadályozza.

eredmények, az ipar és kereskedés által fölhatalmazott kincsek, a jelen irány követése mellett szólnak. A nép nagy többségének optimizmusa oly mély, mondhatnók oly vak, hogy látva a nemzet emelkedését a gazdasági téren, kevesen hajlandók beismerni a más irányokban mutatkozó hanyatlást.

A nagy jellemek, a merész ambícióknak hiánya, melyet magok az amerikaiak constataának, tán kevésbé érezhető még ma, mint lesz a jövőben.

A megelhetés könnyüségé elsimitá eddig legalább részben a társadalmi ellentéteket, s kevésbé érezhetővé tette a gyöngé kormányzat fogyatkozásait. Idáig leginkább csak a természettel való küzdelem, a gazdaság feladatai hívták ki a nép erőit, s erre volt elég ember. Jövőben bonyolult társadalmi s oly politikai kérdések fognak szőnyegre kerülni, melyek megoldásában nem lesz lehető európai példány után indulni.

Daczára a vagyonosodás növekvésének, vagy talán éppen ezért, a bűnösök száma is kétségtelenül növekedőben van.

Év	Fogyók száma.	Esett egy
1850.	6.737	3.442 lakosra
1860.	19.086	1.647 „
1870.	32.901	1.172 „
1880.	59.255	860 „

E nagy mérvű növekedésben része van talán a rendőri közegek és bíróságok fokozottabb éberségének, de mindamellett az egyes államok adatai azt bizonyítják, hogy a bűnök szaporodnak s növekvésök még gyorsabb, mint a népességé. E tény nagy részben a családi kapesok lazaságának róható föl.

A bűnök és bűnösökön kívül még van egy sötét tétele a haladásnak: az örültek számának növekedése. Azon észleletet, hogy a bűn és örültség pari passu halad, teljesen igazolva látjuk Amerika példája által is.

A „pénzesináló“ iparágak izgalmai több-kevesebbé megzavarják a szellem egyensúlyát s azon összeköttetésből, mely a bűn és örültség közt látszólag létezik, ered aztán, hogy a bünt az örültség kisebb-nagyobb fokával menteni, szinte divattá vált.

Az örültek növekvését az Unióban következő számok mutatják:

1850-ben 1486 lakosra esett egy örült.

1860-ban 1407 „ „ „

5. Nagyon torzító nyulajk, az ajkaknak vagy az orczák nyálkás hártájának nagyobb összenövése, ha miatta a beszéd tökéletlen és az evés meg van nehezítve.

6. A lélekzést akadályozó nagy golyva.

7. A gőgének vagy gégecsőnek fisztulája.

8. Torzító nagy mell- vagy hátpuposság.

9. Gerincez hasadás.

10. Természetellenes ánuszt.

11. A tagok feltűnő torzulatai s esonka volta, valamely tagnak vagy fontos részének hiányzása.

12. Csontforradások, ha a csonttörések úgy forrtak össze, hogy jelentékeny a megrövidülés vagy torzulás, és miattuk az egyén munkára alkalmatlan.

13. Az izületek idült ficzomodásai, részleges vagy teljes összenövésai, összezsugorodása, ha a munkabírást lehetlenné teszik.

14. A lábfejnek ama torzulásai, melyek gacsos láb, kampós láb és löláb néven ismeretesek.

15. Törpeség, az egész test esenevész vagy torzult alkotása.

16. Nagyfokú görvélyesség.

17. Gyógyíthatlan nagy s feltűnő daganatok és kinövések s rossz természetű (pl. rákos) képződmények.

18. Siketnémaság.

Az e 18 pont alapján megállapított mentességről az illető hatóság bizonyítványt állít ki.

Megjegyezzük azonban, hogy a szánszándékosan okozott önesonkítás a büntető törvény sulya alá esik, s akire ez bebizonyul, képességének megfelelő szolgálat teljesítése után, vagy ha erre feltétlenül alkalmatlanná lett, hosszabb avagy rövidebb ideig tartó szigorú börtönbüntetést kell kiszenevdenie.

Bel- és külföldi arany és ezüst pénzek.

Ugy véljük, hogy jó szolgálatot teszünk lapunk t. olvasóinak, ha felsoroljuk azon arany és ezüst pénzeket, melyek ez idő szerint a különböző államokban az érték-forgalmat közvetítik. — Tájékozásul csak annyit jegyzünk meg, hogy a pénznemek érték-mennyisége saját váltó-pénzünk százaz egysége szerint van meghatározva, tekintet nélkül az érez (arany, ezüst) árkeletének hol emelkedő, hol süllyedő mozgalmaira:

Arabia: Mokka tallér (ezüst) 1.75 kr.

Argentina: Piaster (ezüst) 1.95 kr.

Ausztria-Magyarország: Souvereign d'or (ar.) 14.15 kr. 1 arany 4.85 kr., 10 frankos (arany) 4.00 kr., 1 Tallér (Mária Terézia) ezüst 2.10 kr.

Brazília: 10 Milreis (ar.) 11.48 kr., Milreis ezüst (papírfolyó) 1.00 kr.

Chile, Közép-Amerika: Peso (ezüst) 2.00 kr.

Ejszak-Amerika: Sas, 10 dollár (arany) 21.00 kr., Dollár, 100 cent. (ezüst) 2.10 kr.

Finnország: Márka (ezüst) 40 kr.

Franciaország és Belgium: 10 frankos arany 4.00 kr. 5 frankos 2.00 kr., 1 frank, 100 cent. (ez.) 40 kr.

Görögország: 10 drachma (ar.) 4 frt. 1 drachma 40 kr.

Helvetia: Doublon (ar.) 9.60 kr., Frank (ez.) 40 kr.

Japán: Ban (ezüst) 70 kr.

Keletindia: Mohur, 15 rupia (ar.) 14.75 kr., Pagód (ar.) 4 frt. Rupia (ezüst) 95 kr.

Lengyelország: 50 fros (ar.) 12.55 kr., 1 arany 4.75 kr.

Malta: Seudi, 12 Tari (ez.) 85 kr.

Mexikó: Oza (arany) 32 frt 70 kr., Hidalgo 10 peso (arany) 20 frt 70 kr., Dollár (ezüst) 2 frt 20 kr.

Nagy-Britannia: Souvereign, 20 schilling (ar.) 10 frt, Korona 5 schilling (ez.) 2.50 kr., Schilling, 12 pence (ez.) 50 kr.

Németalföld: 10 forintos (ar.) 8.50 kr., Forint (ez.) 85 kr.

Németország: 10 Márka (arany) 5 frt, Márka (ezüst) 50 kr.

1870-ben 1030 lakosra esett egy örült.

1880-ban 554 „

E szomorú adatok „elégge“ bizonyítják, hogy azon növekvő fényűzést, talán boldogságot, melyet a nemzet egy része élvez, a másik rész igen drágán fizeti meg, s minél küzdelmesebbé, izgatottabbá válik az élet, annál népesebbeké lesznek az örültek háza.

Látva a fény árnyait, látnunk kell, mily tevékenységet fejt ki a nemzetnek gondolkodó és nemesebben érző része a ma uralkodó irányok leküzdésére, s a családi kötelekek szilárdítására.

A farmer tűzhelyét a homestead törvények s foglalkozásának nemesebb, veszélytelenebb jelleme őrzik. Az igazi veszély főleg a nagy városokban honol, hol ezernyi családot alig fűz össze valami, hol sok ezren vannak, kik családnak nem tartoztak soha. Az atmosphaera hatása esodálatos. Az ir paraszt, ki szülőfalujában előbb meg halt volna, semhogy elhagyja feleségét, New-Yorkban könnyen megváltik tőle, ha kényelmetlennek találja a családi kapesokat. Elvadult fiaiból lesz rongyszédő, vagy újság-árus, newsboy, a leányokból prostituta; e honn nőt proletarok számos csapatát növeli a külföldről beözönlők tömege. A bűn és erkölestelenség, mely egyedül állva kevés veszélyt rejtene magában, esakhamar megleri az utat, melyen haladva, árt-hat ama társadalomnak, mely megtermette. Az érdekek és indítóokk azonossága folytán az illetők megértik egymást mihamar: szövetkeznek. A proletarok szük sötét lakásaiban, piszkos, egészségtelen város résziben az erkölesiségnek új codexe alakul, a jogi felfogás eltérő alapokon szerveződik attól, mely segített fölhalmozni a gazdagok millióit, fölépíteni márvány palotáikat. Az új elvek terjedése sehol sem gyorsabb, mint az új felfogások iránt annyira fogékony Amerikában s az alsó osztálynak van is némi oka az elkese-redésre.

„New-York szegénye tudja, hogy oly palotához metsz követ, vagy hord vakolást, melynek ura vasutat zsákmányolt ki, a „résztényitökét áztatta el“ vagy pedig „cornert esualt,“ azaz pénzét a „munkás osztálytól lopta.“

A társadalom laza szervezete s a felsőbb osztály bűnei mellett e néztek több veszélyt rejtenek magokban, mint hihetnők. Tovább fejlődésök már csak ama mohóságnál fogva is, melylyel az ifjuság az új irányokon kap, alig kerülhető el.

(Vége következik.)

Olaszország: 20 Lira (arany) 8 frt, Carolin (arany) 57 frt 50 kr., Onetta (arany) 5 frt 30 kr., 5 Seudi (arany) egyh. áll. 10 frt 90 kr., 15 Ducei (arany) 25 frt 50 kr., 1 Ducei (ezüst) 100 grani 1 frt 72 kr., Lira (ezüst) 40 kr. Carlini 10 grani (ezüst) 17 frt, Seudo, 100 Bajoceli (ezüst) 2 frt 12 kr., Lira au-tri (ezüst) 35 kr.

Oroszország: Imparial (arany) 5 frt. Rubel 100 kopék (ezüst) 1 frt 60.

Peru: Pese. 100 cent. (ezüst) 1 frt 65 kr., Perzsia: Toman 10 kórán (arany) 4 frt 75 kr., Kórán, 100 bizti (ezüst) 47 kr.

Portugal: Korona 10.000 reis (ar.) 22 frt 70 kr., Mil-reis vagy ezüst korona 2 frt 25 kr., 50 reis (ezüst) 11 kr.

Románia: Leo, 100 báni (ezüst) 40 kr.

Szerbia: Piaster (ezüst) 18 kr.

Siam: Salang (ezüst) 30 kr.

Spanyolország: Dublon. 16 duro (arany) 33 frt 60 kr. Dublon de Isab. 5 duro (ar.) 5 frt 55 kr., Duro 20 Reál (ezüst) 2 frt 10 kr., Escudo, 10 Reál (ezüst) 1 frt 50 kr., Peseta, 100 cent. 40 kr., Reál (ezüst) 10 kr.

Svéd- és Norvégország: 10 korona (ar.) 5 frt 62 kr., Korona 100 oere (ezüst) 56 kr., 25 oere (ezüst) 14 kr.

Törökország: 190 piaster (arany) 9 frt 20 kr., 20 piaster (ezüst) 1 frt 80 kr., Piaster (ezüst) 9 kr.

Venezuela: Peso (ezüst) 2 frt.

Levelezés.

Nagy-Rőcze, 1887. február 9.

Puskapor szaga a levegő. — A háború miazmái szokatlanul megszorodtak. A legbékésebb természetű ember is „háború-kórban” szenved. Nem hiába, hogy minden ember, a ki kezét, lábát meg mozgatói bírja — katona. — A nők is hadjáratra készülnek. Oly hadjáratra, mely szelid kedélyöknek, gyengébb lényöknek, érző szívüknek megfelel. Fegyverkeznek, hogy enyhítsék a nyomort, ápolják a sokat szenvedetteket, jótékonyt gyakoroljanak, gyöngéd ápolással gyógyítsák az öttöt sebeket. Egy táborba szálltak, melynek jelvénye a vereskereszt. Ezen nagy tábor egy kis csapata, a vereskereszt nagyrőzei fiók-egylete is február 6-án tartotta készülődését. Úgyesen választotta meg a tábor fenntartására szükséges adó beszerzési módját, még ügyesebben ez adó végrehajtóját.

A végrehajtó a nagyrőzei műkedvelő-társulat volt. Ezen társulat lelkes tagjai, s annak minden jóért, szépért lelkesülő hőkeblű barátai, melegen karolták fel a vereskeresztgyűlést, javára február 6-án egy teljesen sikerült hangversenyt rendeztek. — A hangverseny programjának vonzó és választékos összeállításán igen díszes és szép számú közönséget hozott össze, s a megjelentek várakozásukban nem is csalótkoztak. A hangversenyt egy unisono dal nyitotta meg. A mely érzéssel és szabotossággal elzengett dal igen kedvezően hangolta a közönséget, élénk tapsviharral tuntette ki az élvezetet szerző énekkart.

A hatást fokozta Ratkovszky Árpád hegdedű-játéka, ki valódi virtuózással játszotta amaz elragadó magyar népdalok egynémelyikét, melyeknek mámorosító varázsa a szív legelrejtettebb zugába is utat tör. E kiválóan sikerült péce oroszánrésze mindenestre Ratkovszky Árpád, de kísérőinek (Nagy Lajos, Amler Antal, Dedinszky Gyula) ügyes játéka is, mely amannak kidomborodását nagyban elősegíté, méltó dícséretet érdemel. — A hegdedű után a szó hatalma bilineselte a hallgatókat. Perjéssy Lászlóné szavalt a Kiss Józsefnek „A rabasszony” című balladáját. Ez igazi bensőséggel, valódi drámai „verve”-vel, kellemes hanggal, plasztikai taglejtéssel előadott darab frenetikus tapsvihart keltett. — Az elragadott közönség elbűvölésére csak még a Lokcsánszky Endréné ezt követő zongora-játéka hiányzott. „A kolozsvári emléket” játszotta Wilmers Rudolftól. Kedves megjelenése, szabatos játéka, nagy gyakorlottsága gyújtólag hatottak. Bizonyára sokáig fognak emlékezni még azon kellemes és élvezetes estére mindazok, kik hallották, melynek ezen darab egyik fénypontját képezte. — Majd Perjéssy László olvasta fel a „Csillagok az égen és a földön” című humoros felolvasását, köztetszés között.

A következő darab „Ophelia dala” volt Hamlet operából. Mihalik Dezsőné énekelte. Leírni nem lehet, látni hallani kellett volna azon óriási lelkesedést, melyet e dal előidézett. Gyakran hallottam már kedvesen, elragadón énekelni, de ez éneklésének koronája volt. Űde, tiszta, kellemes hangja teljes mértékben érvényre jutott. — Ezt követte Tomcsányi László hegdedű-játéka, ki az „Aradi emléket” játszotta Huber Károlytól. Mintha a hárbán is volna szív, oly hangokat esalt ki belőle. Az epesztő fájdalom komoly szava, a kétségbeesés szaggatott, zürzavaros hangja, a megnyugvás, a béke szelid beszéde, mind ott volt abban a négy hárbán. Es kezében ezen négy húr egész történetet beszélt, szívünk, érzésünk meghatva hallgatta azt. — Hogy még annál mélyebb legyen a hatás, egy kedves, fülbemászó zongora-játék kísérte. Erzéssel és melegséggel ajánlotta, erősítette, bizonyította mindazt, a mit a húr elbeszél, a zongorán kedves játékkal Pour Ella.

Majd meg a fuvó-hangszer, a tilinkó szólalt meg. Porubszky Imre fújta. Először a bánat, majd a csapongó jókedv hangjait esalta ki belőle, s ezzel együtt ki esalta a még netán szunnyadó tetszés-érzelmeiket is. A közönség szünni nem akaró tapsviharral tört ki és ismétellen hallani kívánta a tilinkó elragadó hangjait. — Az utolsó és a hangverseny koronája Zsembery Tivadar zongorajátéka volt. A „La Campanella” című darabot játszotta. Hallottuk megszólalni először egyenkint a harangokat, lágyan, eszedesen, majd erősebb és erősebbé vált, s végre mint menydörgés zúgott végig a termen. Majd ismét enyhült — csak azért, hogy egy újabb vihar törjön ki. — Befeztetéssel csakugyan ki is tört a vihar, a tetszős vihar, minden eddiginél nagyobb és hatalmasabban. — Játékaról mit írjak? T. olvasóim ismerik őt, ismerik művészetét. Nekem azt dícsérni felesleges. Különbén is ehhez tollam gyenge volna. — Végül közkívánatra az összes közreműködők néhány jó magyar darabot játszottak el — s ezzel az élvezetes est bevégződött. — Azaz dehogyz végződött! Aztán következett meg a kedélyes táncvizgalm, melyen az első négyest 30 pár tánczolta. A táncz előtt, a táncz alatt és után erősen korteskedtek az ellenállhatatlan kortesek a február 22-iki bohóczestélyre, sőt vesztegettek is, a mennyiben megigérték — legalább egy részük — hogy bohós, otthon sajátkezüleg készített jelvényeket tűznek a nőválaszban lovagjaik mellé. Ha egy részük megigérté, a másik

is követni fogja a jó példát. — Ez hatott és sokan igérkeztek. A táncvizgalm — a Nagy-Rőczen megszokott kedélyes modorban — világos virradtig tartott. — A bevétel 200 forint körül van, melyből tisztán, mintegy 100 forint marad. Klio.

LENGYEL ANDOR.

† 1887. február 10.

Lengyel Andor, városunk előkelőinek egyike, férfikora delén, tegnapelőtt, e hó 10-én, esteli 5 órakor, hosszas szenvedés után elhunyt, szaporitva egygyel azon veszteségek számát, melyek közéletünket egy idő óta, súlyosan érik. A megboldogult tudományos képzettsége, társadalmi előkelő állása, kedvező anyagi helyzete folytán hivatala volt a közéletnek szentelni munkásságát, mit különben nemes önértéssel törekedett is érvényesíteni. Ez szerzett számára, mint gyakorló ügyvédnek is, tágkörű összekötést, s oly mérvű általános méltánylatot, hogy az 1881. évi megyebizottsági közgyűlésen a központi árvászekékhez felkialtással lett első ülnökké megválasztva, 1885. évben pedig a helybeli dalárda választotta meg — szintén egyhangulag — alelnökének. — Még mielőtt közhivatalba lépett volna, már hosszabb ideig folyt be a megye kormányzati ügyeibe, mint a különböző albizottságok szorgalmas tagja. — Kik barátságával dícselkedhetek, azok fájlalhatják benne az őszintén érző barátot, kellemes társalgót, kitűnő vendégszeretetet. — Általában pedig ott lehetett őt látni mindenütt, hol a közügynek, a közjóknak szellemi tehetségeivel és anyagi támogatásával szolgálatokat tehetett. Családot nem hagyott hátra, talán épen azért, hogy szeretteinek, fiverei javának szentelhesse magánélete nagyobb részét.

A temetési szertartáson megjelent városunk lakói nagy része, a közeli vidék községei képviselői; különösen az előkelők közül alig hiányzott valaki. Ott láttuk a megyei- és városi-, a kir. törvényszéki-, járásbírósi- és pénzügyi hivatalok-, tanári- és tanítói kar majdnem összes tagjait, s az itt állomásozó üteg tisztikarának felét.

E tömeges megjelenése közönségünknek a gyászolók körül, meghatóan fejezte ki az általános veszteség feletti fájdalmat. Ily népes gyász kíséretet, mint a mi városunk és megyénk eme jelesét követte nyughelyéig, már magában is ünnepi — bár szomorú — díszet adott a menetnek. — A koszorúkkal fedett, megyei fegyveresek két sora által őrzött érejkoporsóra mindenki fájdalommal tekinté, midőn a h. h. egyház énekkarának első gyászadala után, Szalóczy Dániel lelkész mélyen érzett, egyszerű s épen azért megható szavakban esztelve az elhunyt férfi érdemeit, imájában vigasztalást kért az egék Urától.

A sirnál ifj. Török László megyei központi árvászeki jegyző vett búcsút a megye közönsége, a megyei hivatalok különösen az árvászek tagjai nevében a halottól, keresetlen, de annál igazabb eme szavakkal:

„Tisztelt gyászoló közönség! Nehéz nekem most alkalmas szavakat találni, melyek méltóan kifejezik a szívünkben égető fájdalmat akkor, midőn közelünk egyik, minden tekintetben nemes alakjának földi részeit kísértük e helyre, hol néhány pillanat múlva, egy bár koszorúktól díszes, de mégis csak sötét sírdomb választja el tőlünk azt, kit sokan szerettünk, mindnyáján tisztelve becsültünk.

Ha lenne erőm felekedni szívbem a baráti őszinte érzelem fájó megindulását, ha nem fojtaná el a fájdalom szavaimat, úgy néhai Lengyel Andor ügyvéd, megyebizottsági tag, árvászeki ülnök s több magán egylet tagja és tisztviselője érdemeit felsorolásával bizonyítanám be, hogy az, kit benne elvesztünk, méltán érdemelte ki tőlünk e kegyeletet, mely emléket maradandóvá teszi közöttünk.

Es e szavakban nem egyedül még csak imént betöltött állásai iránt érzett tiszteletünk, hanem azon meggyőződés nyerne kifejezést, hogy az ily férfiak elvesztése miatt méltán könnyezhetnek egyesek, méltán gyászolhatnak testületek.

E fájdalmat, e gyászt tolmácsolom Gömörmege közönsége, különösen annak központi árvászeké részéről, remegő kézzel tévén koporsódra kedves barátunk a koszorút, szeretetünk, emlékezésünk látható jelét, a hivatalársak nevében búcsút véve tőled, ki ezután, már csak szellemekkel fogsz élni közöttünk Isten veled, legyen almod zavartalan s a közelgő, majd ismét meg-megújuló tavasz borítsa virág özönnel nyughelyedet, mely mellett a téged áldó emlékezet fénye hirdeti nekünk, hogy lélekben közöttünk maradtál.”

A megindulás, a fájdalom könnyeit még az erősebb szívű férfiak sem tudhatták visszatartani már, midőn a dalárda Petőfinek „Imádkozom” című költeménye dallamára egy alkalmi szöveget elénekelve, mély hatással adott kifejezést vesztesége fölötti bánatos érzelmeinek. Méltó e szöveg arra, hogy olvasóink által, kik az elhunytat velünk együtt nagyrabecsültü tanulták, emlékül megőriztessék:

Nem dobog a szív; jóság tükre volt,
Az ajk nem szól; lezárult, néma, holt.
Hült a kebel, melyben szent tűz lakott,
A drága szív miunket árván hagyott.

Mi szerettünk hön, Isten is szeret,
Hívá el szent honába lelkedet.
Nekünk poraid hagyta s bánatunk;
Száll szived után forró sóhajunk.

Nincs köny, mely fájdalminkhoz mért lenne,
Szívünkre enyhet és irt hintene;
Hullassunk bár záporban könnyeket,
Akkor sem sirnánk érted eleget.

De nem... hisz nem veszünk végleg el;
Imánk kísér jobb hazádba fel.
Érted száll sóhajunk,
Lelkedért Istenhez fohászkodunk;
Hallgass meg minket édes Istenünk!

Ezzel bevégződött a temetés, hogy a megboldogult földi része háboríthatatlan pihenjen munkás élete után, melyre biztonnal sokan és sokáig áldólag emlékezünk.

A sirhalomra helyezett értékes koszorúk között ott láttuk Gömörmege központi tisztikarát (a felejthetetlen tisztársnak), Gömörmege központi árvászekéit (a szeretett kar-társnak), a rimaszombati dalárdaét (kedves alelnökének),

Eseghy Ferencnéét (a kedves unoka ösnek), Török Kálmánét Budapestről (a régi jó barátunk), Beliczky Viktor és nejeét (felejthetetlen barátjaink), Simko Nándor és nejeét (a jó barátunk).

Hírek és vegyesek.

Kinevezés. A m. kir. igazságügyminister a rimaszombati kir. törvényszékhez jegyzővé: Ördödy Bertalan privigei kir. járásbírósi aljegyzőt nevezte ki.

Kinevezés. Hosszu Emil urat, a helybeli kir. adófelügyelőség díjaz togalmazó gyakornokát a m. kir. pénzügyminister a Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye területén működő kir. adófelügyelő mellett II. od osztályu pénzügyi fogalmazóvá nevezte ki.

Hymen. Gedeon János ur, helybeli vasuti osztálymérnök és Mindszenti Szabó Rózsa kisasszony, Mindszenti Szabó János gazdag polgártársunk kedves szép leánya, a h. h. imaházban e hó 9-én esküdték egymásnak sirig tartó hűséget, szerelmet. A legszorosabb családi körben megtartott frigykötéshez fogadja a boldog pár a mi őszinte szerencsekívánatainkat is, melyben a nagyszámú rokonok, barátok, ismerősök bizonyára szívből osztoznak velünk.

Bruckmann Frigyes, a Borbély-féle jánosii nagyterjedelmű jóság porosz bérlojót, — mint értesülünk, — folyó évi január 28-án, szülőföldön, a westfaliai Schwerte-ben, hova rokonai látogatása végett utazott, szelhűdés érte, s pár perc múlva utolsót lehelt. E váratlan halálhír megdöbbentést okozott vidékünkön is, alig gondolhatva arra, hogy a 30 éves fiatal emberben, kinek erőteljes, magas, kifejlett alakja, egészségétől duzzadó, férfiasan szép külseje egy százd viharával is merészen daczolatónak látszott, egyetlen csep vér kioltani tudjon egy hosszúnak ígérkező, tevékeny, munkás életet. Elhunytát annál inkább fájlalhatjuk, mert egyike volt azon emelkedett szellemű idegeneknek, kik hazánk földjét nemcsak a benne rejlő kincsekért, de népeért is szeretik, mit az irányunkban tanúsított jóindulat sokféle tényein kívül azzal bizonyított, hogy két év alatt elsajátítva nyelvünket, tultett még sok magyar hivatalnokon is. Banne bizonyára őszinte barátot veszítünk mindannyian. — Áldás emlékére!

Lengyel Andor halálát a család következő gyászjelentéssel hozta köztudomásra: Lengyel Samu, Lengyel György és neje Török Ilona fukkal, Ivánnal, az összes rokonok és barátok nevében is fájdalomtelt szívvél tudatják forrón szeretett testvérük, sógora, nagybátyja, a rokon és hű barát Lengyel Andor h. ügyvédnek, a gömörmegei központi árvászek ülnökének folyó 1887-ik év február hó 10-ik napján, d. u. 5 órakor, életének 45-ik évében, hosszas szenvedés után bekövetkezett gyászos elhunytát. A boldogultnak hült tetemei f. évi február hó 12-én, d. u. 3 órakor fognak az ev. ref. egyház szertartása szerint a rimaszombati sirkertben örök nyugalomba tetetni. Áldás legyen emléke.

Közgyűlést tart a helybeli iparos segédek önképző-és segélyegylete, ma d. u. 3 órakor a városbáza tanács termében, hova az érdeklődő közönség az elnökség részéről tisztelettel meghívatik.

A jánosii dal- és olvasó egylet által, folyó hó 20-án tervezett táncmulatság, mely lapunk közelebbi számában is jelezve volt, közbejött akadályok miatt ugyan e hó 27. napjára halasztatott el. Ismétellen felhívjuk a nagyérdemű közönség becses figyelmét a nevezett egylet hazafias czélu működésének pártolására.

Országos pótvasás fog megtartatni városunkban e hó 23. és 24. napján, mivel a legutóbbi, az esőzés miatt, meg-tartható nem volt.

Az ujonczosás, (katona sorozás) mint lapunk közelebbi számában említettük, megyénk területén folyó évi márczius hó 3. napján veszi kezdetét, s tart bezárólag ápríl hó 28. napjáig. A sorozó bizottság polgári tagjai a következők lettek kiküldve: a Dobsina város sorozó járás területére: Sárkány Miksa, Szontagh Boldizsár, a Rozsnyó városi területére: Nehrer Mátyás, Marko J. Imre: a rozsnyói szolgabírói járás területére: Bazilidesz Gusztáv, Madarassy József, a nagyrőzei szolgabírói járás területére: Heinzelman Alfréd, Podrazky Endre, a Nagyrőcze városi területére: Mihalik Dezső, Bárdosi Pál, a rimaszombati szolgabírói járás területére: Okolicsányi Gáspár, Samarjai János, a rimaszécsi járás területére: Madarassy Gyula, Hámos Zoltán; a Rimaszombati városi területére: Institoris Endre, Nagy Ferencz, a tornallyai sorozó járás területére: Ifj. Szentmiklóssy István, Moesz Miksa. Valamennyi sorozó bizottság polgári elnöke rendszerint a megyei alispán, polgári orvos Dr. Szabó Samu, megyei főorvos; az elnököt, bármilyen okból lehet akadályoztatása esetén a rozsnyói járásban Erőssy Lajos, a nagyrőzeiben Mihalik Dezső, a tornallyaiban Tornallyai Zoltán megyebizottsági tagok, s a rimaszécsi és rimaszombati járásban Ujházy Lajos megyei főjegyző — helyettesítendik.

Katonai intézkedés. A cs. és kir. közös hadügyi kormány f. évi január 28-ról $\frac{3}{2}$ sz. alatt kelt rendelete szerint a 12. sz. Rimaszombati állomásozó, nehéztűzér-űt tartalmazó legénysége mozgósítás esetén, enezul egyenesen Rimaszombati fog bevonulni. Ehez képest megyénk alispánja — a jelzett üteg parancsnokság részéről értesítetvén, hogy a bevonulandó póttartalékosok rendkívüli elszállásolást nyerne, és pedig Rimaszombati 45 fő legénység, 58 ló. Jánosiban 4 tisztt, 196 fő legénység, 148 ló, Cserenyében és Bakostöréken együtt ugyan csak 4 tisztt, 196 fő legénység, 148 ló, — illető polgármesteri s két járás-szolgabírói hivatal utasította, miszerint előgondoskodásköpen nevezett községekben a netalán hiányos istalókat a katonai lovak elhelyezésére alkalmasokká tétessék, a legénység elszállásolására nézve pedig annak idején, esetleg a tüzer-űt parancsnokságtól közvetlenül veendő felhívást kész-séggel és pontosan teljesítsék.

Helyreigazítás. Lapunk folyó évi 5. számában megemlékezve egy — megyei — kinevezésről, most ki kell jelentenünk, hogy „a számvényvői” és nem „ellenőri” állásról lehetett szó, miután Szentmiklóssy Gyula ur még a legtöbb általános tisztválasztó m. bizottsági közgyűlésen lett „ellenőrré” megválasztva. — Helyreigazítanunk kell még a legutóbbi számban „bizottsági ülések” cím alatt megjelent közlés ama részét is, mely a bíráló-választmányra vonatkozik, miután ez nem az országgyűlési képviselőválasztásra jogosítottak felszólamlásával, de a megyei bizottsági tagok már megejtett választása vizsgálásával foglalkozand, mire nézve különben — habár elég sajnósan tévedtünk is, — figyelmeztetésünket fentartjuk.

Hivatalos közlemények.

Földmivélés- ipar és kereskedelemügyi ministertől.

Hirdetmény.

5738. sz. — Gümör és Kishontmegye közönségének Rimaszombatban. Rimaszombat r. t. városa kérelmére megengedem, hogy ott a f. évi január hó 7. és 8-ára esett, de elmaradt országos vásár helyett, f. évi február hó 23. és 24-én pótvásár tartassék. Erről a közönséget, f. évi január hó 28-án 1112. sz. alatt kelt alispáni felterjesztés esatolmányainak visszarekesztése mellett oly hozzáadással értesitem, hogy az engedélynek a hivatalos lapban való közzétételére nevez egyuttal intézkedtem.

Budapest, 1887. február 2-án.

A minister megbízásából.

Schnierer, s. k.

Szerkesztői üzenetek.

Kllo. Kívánságának teljesítése örömmünkre s. olgál; küldeményét várjuk, s kérjük a maihoz hasonló tudósítást is — annak idejében.

Tiszolczra. Beesés levelét besoroztuk. Ámbár szeretnők, ha kevesebb lenne bennök a személynek szóló magasztalás. Közlendőkink halmaza mellett most annál inkább elhalszthat uk. mert nyolcz napi késedelem alatt sem fog vesztetni becséből.

B. B. Valóban sikerült, de — ne vegye rossz néven — mi mostanában még nem használhatjuk; van fővárosi lap, mely sietne megörvendeztetni vele olvasóit.

Helybelinek. Hogy a Sodoma-uteza lassankint faraktárrá válik, s hogy az a bizonyos szállító éjjelenként is az utezán tartja terhes koscsijait, az lehet egyesekre kellemetlen, de azt sem tartjuk valószínűtlennek, hogy a hatóság az ilyen „tulterjeszkedésként” „fekbért” szed a szegények számára. Utána járunk, s ha gyűlik a panasz, nem késünk nyilvánosságra hozatalával.

V. M. Budapest. Lapunkat kezdettől óta mindig pontosan küldjük, s kimaradásuk miatt a kézbesítő postahivatalt vagy közegét teszszük felelőssé.

Felelős szerkesztő: RÁBELY MIKLÓS.

Magán-hirdetések.

Meghívás

a „Rimaszombati takarékpénztár”

1887. évi február hó 28-án, délelőtt 9 órakor, saját helyiségében megtartandó évi rendes közgyűlésre.

Tárgyak:

1. Igazgatósági jelentés az 1886. évi üzletéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése a számadás és mérleg megvizsgálása felől.
3. Az osztalék megállapítása.
4. Az igazgatóságból kilépő tagok helyeinek betöltése.
5. A felügyelő-bizottság megválasztása.

Az igazgatóság.

Hirdetmény.

A Susa-Csobánkai pusztán 10 bécsi öl hosszú, 3 és fél öl széles, 2 öl magas gabonaszalma van eladó. — Értekezhetni: Zsibben, Komjáthy István tulajdonossal.

Sáta község határához tartozó Ladányvölgyben, mindjárt S.-Várkony felett, a legelső osztályu

szalon-kőszén

a forgalomnak átadatván, tisztelettel hozatik köztudomásra, hogy 100 kgr. loco bányá 26 krjával bármily nagy mennyiségben pontosan kiszolgáltatik.

Nagyobb megrendeléseknél százalék leengedés. — Fuvarozások kívánatra eszközöltetnek.

A sáta kőszénbánya-vállalat.

Hirdetmény.

Néhai Danielisz Károly örökösök tulajdonához tartozó, a Losonezi-utezában 36-ik szám alatti ház, egészben vagy részletenként folyó évi április hó 30-tól hasznóbérbe kiadó. Értekezhetni alólírottnál.

Szontagh Károly.

Hirdetmény.

245. sz. — Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbírósg 2276. számú végzése által Weisz Lajos javára Urbanecok János ellen 100 frt tőke és jár. követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 700 frtra becsült 200 drb. juhból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladotnak. Mely árverésnek a 2276. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a hely szinén, vagyis Pongyelok község bírja

házánál leendő eszközésére 1887-ik év február hó 26-ik napjának d. e. 10 órája határidőül kitzetetik és ahoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 170. §-a értelmében a legtöbbet ígérnek becsáron alul is eladatni fognak. Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Rimaszombat, 1887-ik évi febr. hó 11-ik napján.
Draskovich, kir. bir. végrehajtó.

Árlejtési hirdetmény.

509. sz. — Szab. Rimaszombat r. t. városa a laktanya kiépítését vállalat útján határozván eszközölni, felhivatnak mindazon szakiparosok, kik ezen és pedig részleteiben:

1. Földmunka	281 frt 69 kr.
2. Kőmivemunka anyaggal	17429 frt 96 kr.
3. Acsmunka anyaggal	3937 frt 80 kr.
4. Asztalos, lakatos, mázoló-munka	1515 frt — kr.
5. Kőfaragómunka anyaggal	114 frt 47 kr.
6. Cserepesmunka anyaggal	664 frt — kr.
7. Bádógosmunka anyaggal	260 frt 50 kr.
8. Öntött és kovácsolt vas-szállítmány	894 frt — kr.

Összesen 25097 frt 42 kr-ra

előirányzott munkát elvállalni ohajttják, hogy vagy az öszmunkára, vagy annak szakma szerinti részleleire vonatkozó zárt és lepecsételt ajánlataikat 5%-os bánatpénzzel ellátva, 1887. év márczius hó 7-ének déli 12 óráig tűzött határidőig a polgármesteri hivatalnál adják be, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak. A beérkezett ajánlatok, az ez iránt kinevezett bizottság által, a mondott nap délutáni 3 óráján lesznek felnyitandók.

Az építésre vonatkozó terv, költségszámítás, nemkülönbén az árlejtési részletes feltételek a hivatalos órák alatt a polgármesteri hivatalnál megtekinthetők.

Kelt szab. Rimaszombat város rend. tanácsának 1887. évi február hó 11-én tartott üléséből.

Szabó György, polgármester.

Meghívás.

A „Gömörmegyei nép- és iparbank” részvényesi az 1887. évi február hó 21-én d. e. 9 órakor a „Három-Rózsa” vendéglő nagy termében tartandó

évi rendes közgyűlésre

ezennel meghivatnak.

Tárgyak:

1. Az igazgató- és felügyelő-bizottság évi jelentése.
2. Mérleg jóváhagyása s ennek folytán az igazgatóság és felügyelő-bizottság felmentése.
3. Az osztalék megállapítása.
4. Felügyelő-bizottság és napi biztosok választása.

Rimaszombat, 1887. február 3-án.

2—3 Az igazgatóság.

Hirdetmény.

8018. sz. — A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy M. kir. kincstár végrehajtónak Barkay Zsuzsanna s társai végrehajtást szenvedő elleni 577 frt 56 kr. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a rimaszombati kir. tszék területén levő Zádorfala község határában fekvő a zádorfalai kiskoru Klárik Zsuzsannát illető 1/3 részére 350 frt 66 kr. és A. II. 2—5. sorsz. a Pusztalatrán birtokából kiskoru Klárik Zsuzsannát illető 1/3 részére az árverést 69 frt 33 krban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi február hó 28-ik napján d. e. 10 órakor Zádorfala községben a községi bíró házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladatni fog. — Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10%-át, vagyis a zádorfali 161. sz. A. I. 1—6. alatti birtokra 35 frt 7 kr. és A. II. 2—5. sorsz. a birtokra 6 frt 94 krt készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a ki küldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényét átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1886. évi nov. hó 30-ik napján.

A rimaszombati kir tszék mint telekkönyvi hatóság.
Fornét, kir. tszéki elnök.

Meghívás.

A putnoki népbank mint takaréék és kölcsön-szövetkezet f. évi február 16-án d. e. 10 órakor Putnokon a „Vám” vendéglő termében tartja

évi rendes közgyűlését,

melyre a szövetkezeti tagok tisztelettel meghivatnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Igazgatóság és felügyelőség jelentése.
2. Mérleg és számadás jóváhagyása.
3. Alapszabályok módosítása.
4. Üzletnyeremény felosztása iránti intézkedés.

Putnok, 1887. január 27.

Az igazgatóság.

Hasznóbérlet.

A felső-bátki közbirtokosság tulajdonát képező

vizi-malom

folyó évi Szent-György napjától több évre hasznóbérbe adatik. — A bérleni szándékozók alólírottnál bővebb felvilágosítást nyerhetnek. — Tamásfala, 1887. február hó 4.

2—2 Molnár Lajos, közb. igazgató.

Hirdetmény.

8288. sz. — A rimaszombati kir. tszék mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Löcherer Tamás s társai önkényes árverési ügyében a rimaszombati kir. tszék területén levő Rimaszombat városában fekvő a rimaszombati 45. sztkben foglalt Löcherer Tamás s neje Záborszky Cornelia és Rajesok Rozalia nevéen álló 54 hrsz. beltelekre és 37. sz. házra az árverést 880 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1887. évi márczius hó 3-ik napján d. e. 10 órakor a rimaszombati kir. tszék mint tkvi hatóság telekkönyvi irodájában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól eladatni nem fog Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10%-át vagyis 72 frtot készpénzben vagy a rimaszombati pénzintézetek betétkönyvekben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényét átszolgáltatni.

Kelt Rimaszombat, 1886. évi decz. hó 14-ik napján.
A rimaszombati kir. tszék, mint telekkönyvi hatóság
Fornét kir. tszéki elnök

Koreszmabérlet.

Az aggteleki koreszmáltatási-jog folyó évi május 1-től újból bérbeadandó lévén, az árver s folyó évi február 20-án délelőtt 10 órakor fog a helyszinén megtartatni. — A feltételek megtekinthetők alólírottnál Jákfalán és Aggteleken a község házában.

Jákfalán, 1887. évi január hó 20.

Ragályi Miksa, közb. igazgató.

Hirdetmény.

A nagyroczei kir. járásbírósg mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a nagyroczei takarékpénztár végrehajtónak Csech József illetve jogutódjai végrehajtást szenvedő elleni 73 frt tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében nagyroczei kir. járásbírósg területén levő Nagy-Röcze város határában fekvő a kiskoru Csech Ilona, Anna, Lajos s Jolán és özv. Csech szül. Weszter Johanna nagyroczei 317. 359-és 441. számú telekkönyvben foglalt birtokára özv. Csech szül. Ferdinandi Mária özvegyi jogának épségben tartása mellett az árverést 2047 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1887. évi február hó 21-ik napján d. e. 10 órakor ezen kir. tkönyvhatóság hivatalos helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladatni fognak. Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsáranak 10%-kát készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában, kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényét átszolgáltatni.

Kelt Nagy-Röczén, 1886. évi nov. hó 9-ik napján.

A nagyroczei kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság.
Molitorisz, kir. járásbíró.